

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İŞK/32

T.C

YARGITAY

22. Hukuk Dairesi

Esas No. 2018/14978

Karar No. 2018/28281

Tarihi: 25.12.2018

- USTA ÖĞRETİCİNİN ÜCRETİNİN DERS SAAT SÜRESİ VE O AYDA FİİLEN ÇALIŞTIĞI GÜN SAYISINA BÖLÜNEREK BULUNAN GÜNLÜK ORTALAMA ÇALIŞMA SÜRESİNİN DERS SAAT ÜCRETİ İLE ÇARPILMASIYLA GÜNLÜK ÇALIŞMA ÜCRETİNİN BULUNACAĞI
- USTA ÖĞRETİCİNİN HER AY ÜCRETİ DEĞİŞTİĞİNDEN KIDEM TAZMİNATINA ESAS ÜCRET BİR YILLIK ÜCRETİN AYLIK ORTALAMASINA GÖRE BELİRLENECEĞİ

ÖZETİ: Dairemizce, usta öğretmenler bakımından uygulanan kriterlere göre; öncelikle davacının bir ayda çalıştığı toplam ders saati süresi, o ayda fiilen çalıştığı toplam gün sayısına bölünerek, günlük ortalama çalışma saat süresi bulunmalıdır. Bulunan günlük ortalama çalışma saat süresinin, ders saati ücreti ile çarpılması neticesinde ulaşılan miktar nazara alınarak, çalışma karşılığı olmayan hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil günleri ücretleri hesaplanmalıdır. Kıdem tazminatı gibi feshe bağlı hakların son ücret üzerinden hesaplanması gerektiği kuraldır. Ancak, eldeki uyuşmazlıkta, davacı aylık maktu ücretle değil, ders saati ücreti ile çalışmıştır. Dolayısıyla, yukarıdaki hesaplama yöntemine göre davacının aylık ücretinin aydan aya değişebilmesi durumu söz konusudur. Bu halde, kıdem tazminatı gibi feshe bağlı haklarda, son bir yıllık aylık ücret ortalamasının esas alınması gereklidir.

DAVA: Taraflar arasında görülen dava sonucunda verilen kararın, temyizden incelenmesi davalı vekili tarafından istenilmekle, temyiz talebinin süresinde olduğu anlaşıldı. Dava dosyası için Tetkik Hakimi Ş. F. Ecemiş tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Davacı vekili müvekkilinin davalıya ait kurslarda usta eğitici olarak 2003 tarihinden itibaren davalı işyerinde çalıştığını, 21/06/2010 tarihinde işverene haklarının ödenmesi için müracaat ettiğini, cumartesi-pazar ve ulusal bayram ve genel tatil günleri için kendisine ödeme yapılmadığını, ücretlerinin eksik ödendiğini, ilave tediye ödemesi yapılmadığını beyanla bir kısım işçilik alacaklarının hüküm altına alınmasını talep etmiştir.

Davalı vekili, davacının part-time çalıştığını, hizmet aktiyle çalışmadığını, görevli mahkemenin idare mahkemesi olduğunu, zamanaşımı bulunduğunu, eksik ödeme olmadığını beyanla davanın reddini talep etmiştir.

Mahkemece toplanan deliller ve bilirkişi raporu doğrultusunda davanın kabulüne karar verilmiştir.

Kararı, davalı vekili temyiz etmiştir.

1-Dosyadaki yazılara, toplanan delillerle kararın dayandığı kanuni gerektirici sebeplere göre, davalının aşağıdaki bentlerin kapsamı dışındaki tüm temyiz itirazlarının reddine karar vermek gerekmiştir.

2-Davacı işçinin ücretinin tespiti hususunda taraflar arasında uyuşmazlık bulunmaktadır.

Somut uyuşmazlıkta, davacının aylık maktu ücretle değil, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 176. maddesine göre, ders saati ücreti ile çalıştığı anlaşılmaktadır.

Dairemizce, usta öğreticiler bakımından uygulanan kriterlere göre; öncelikle davacının bir ayda çalıştığı toplam ders saati süresi, o ayda fiilen çalıştığı toplam gün sayısına bölünerek, günlük ortalama çalışma saat süresi bulunmalıdır. Bulunan günlük ortalama çalışma saat süresinin, ders saati ücreti ile çarpılması neticesinde ulaşılan miktar nazara alınarak, çalışma karşılığı olmayan hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil günleri ücretleri hesaplanmalıdır. Bu hesaplama, her ay için ayrı ayrı yapılmalıdır. Örnek vererek açıklamak gerekirse; ilgili ayda, toplam yüz kırk ders saati fiilen çalışan bir usta öğreticinin, o ay için aylık fiilen çalıştığı gün sayısının yirmi gün olduğu ve ders saati ücretinin ise 10,00 TL olduğu kabul edilirse; bu ayda çalışılan toplam ders saatinin (140 saat), fiilen çalıştığı toplam gün sayısına (20 gün) bölünmesi neticesinde, günlük ortalama çalışma saat süresinin yedi saat olduğu sonucuna ulaşılabilecektir. Söz konusu günlük ortalama çalışma saat süresinin (7 saat), ders saati ücreti (10,00 TL) ile çarpımı neticesinde ulaşılan, 70,00 TL miktarı, çalışma karşılığı olmayan bir günlük hafta tatili veya ulusal bayram ve genel tatili ücretidir.

Şu husus da belirtilmelidir ki, somut olayda, taraflar arasında, akti tatile ilişkin bir anlaşma olmadığından, usta öğretici olan davacının, 4857 sayılı Kanun hükümlerine göre, çalışma karşılığı olmadan ücreti ödenmesi gerekli hafta tatili gününün, haftada sadece bir gün olduğu kabul edilmelidir.

Aylık ücret miktarının belirlenmesine gelince; usta öğreticiye ilgili ay için, o ayda fiilen çalıştığı ders saati ile ders saat ücretinin çarpımı neticesinde bulunacak tutara, o ayda çalışma karşılığı olmayan hafta tatili günleri için hesaplanan ücret tutarı eklenmeli ve ulaşılan sonuç aylık ücret miktarı olarak esas alınmalıdır. Örneğin, ilgili ayda, toplam yüz kırk ders saati fiilen çalışan ve ders saati ücreti 10,00 TL olan bir usta öğreticinin, fiili çalışması karşılığı hak kazandığı tutar, $140 \times 10,00 \text{ TL} = 1.400,00 \text{ TL}$ 'dir. Yukarıdaki paragraftaki hesaplama göre, çalışma karşılığı olmayan hafta tatili gününün ücretinin 70,00 TL olduğu ve ilgili ay için çalışma karşılığı olmadan toplam dört günlük hafta tatili ücretinin bulunduğu kabul edilirse, bu ay için ödenmesi gereken toplam çalışma karşılığı olmayan hafta tatili günü ücreti $70,00 \text{ TL} \times 4 = 280,00 \text{ TL}$ olacaktır. 1.400,00 TL ile 280,00 TL'nin toplamı neticesinde ulaşılan 1.680,00 TL miktarı, aylık ücret miktarı olarak tespit edilmelidir.

Bu noktada, şu husus da gözden kaçırılmamalıdır ki; kıdem tazminatı gibi feshe bağlı hakların son ücret üzerinden hesaplanması gerektiği kuraldır. Ancak, eldeki uyuşmazlıkta, davacı aylık maktu ücretle değil, ders saati ücreti ile çalışmıştır. Dolayısıyla, yukarıdaki hesaplama yöntemine göre davacının aylık ücretinin aydan aya değişebilmesi durumu söz konusudur. Bu halde, kıdem tazminatı gibi feshe bağlı haklarda, son bir yıllık aylık ücret ortalamasının esas alınması gereklidir.

Somut olayda hükme esas alınan bilirkişi raporunda davacının ücretinin, saat ücretinin yedibuçuk ile çarpılması ve çıkan sonucun da otuz ile çarpılması ile hesaplanması doğru olmamıştır. Yapılması gereken izah edildiği üzere; davacının bir ayda fiili olarak çalıştığı toplam saat süresinin bir ayda çalışılan gün sayısına bölünmesi sonucunda günlük ortalama çalışma süresi bulunduktan sonra davacıya verilen saat ücretinin bulunan ortalama günlük çalışma saati ile çarpımı sonucunda çalışma karşılığı olmayan bir günlük ücreti tespit edilmeli, davacının fiilen çalışması karşılığında hakkettiği miktara çalışma karşılığı olmayan günlere ait ücretin eklenerek ve davacının talebi kıdem tazminatına yönelik olması sebebi ile de son bir yıl için ayrı ayrı her ay bu hesaplama yapıldıktan sonra bu ayların ortalaması alınarak kıdem tazminatına esas ücret tespit edilmeli ve davacının talep edebileceği kıdem tazminatı hesaplanan bu miktara göre tespit edilmelidir. Belirtilen bu hususlara uygun olmayan bilirkişi raporuna itibarla hüküm kuluması bozmayı gerektirmiştir.

3-Davacının 657 sayılı Kanun'un 176. maddesi gereğince 21.03.2006 tarihi öncesi için fark ücret alacağı talep edip edemeyeceği konusunda taraflar arasında uyuşmazlık bulunmaktadır.

Anılan Kanun'un 21.03.2006 tarihi öncesi yürürlükte bulunan 176. maddesinde; "Bu kanunun değişik 89. maddesine göre kendilerine ders görevi verilenlere ders saati başına gündüz eğitimi için seksen, gece eğitimi için doksan gösterge rakamının bu kanuna göre belirlenen aylık katsayısı ile çarpımından oluşan miktar üzerinden ek ders ücreti ödenir.

Bu ücretler;

a) Özel eğitime muhtaç öğrencilerin eğitim ve öğretim gördüğü kurumlarda görevli öğretmen ve yöneticiler ile bu öğrencilere yönelik açılan özel sınıf öğretmenlerine,

b) Kurumların eleman yetiştirmek üzere açtıkları mesleki okullarda ve eğitim merkezlerinde görevli yönetici ve öğretmenlere, cezaevlerinde görevli öğretmenlere, kurs, seminer ve hizmet içi eğitim faaliyetlerinde görevlendirilen öğretmen ve memurlara,

c) Alanlarında master derecesini almış öğretmenlere, %25, alanlarında doktora derecesini almış öğretmenlere ise %40 fazlasıyla ödenir." düzenlemesi yer almaktadır.

Somut olayda; davacının master derecesini aldığına dair dosya içerisinde herhangi bir bulgu yer almamaktadır. Bu sebeple; fark ücret alacağı talebinin reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile kabul edilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

4-Davacının 657 sayılı Kanun'un 176. maddesi gereğince 21.03.2006 tarihi sonrası için ücret alacağının %25 zamlı olarak hesaplanması gerekip gerekmediği ve talep ettiği alacaklarının da bu kapsamda değerlendirilip değerlendirilemeyeceği konusunda uyuşmazlık bulunmaktadır.

Bu madde 1.4.2006 tarihinde yürürlüğe giren 21/03/2006 tarih ve 5473 sayılı kanunun 3. maddesi ile değiştirilmiştir.

657 sayılı Kanunun 176.maddesinde "Bu Kanunun 89 uncu maddesine göre kendilerine ders görevi verilenlere, ders saati başına gündüz öğretimi için 140, örgün ve yaygın eğitim kurumlarında yarıyıl ve yaz tatillerinde, cumartesi ve pazar günleri ile saat 18.00'den sonra başlayan öğretim faaliyetleri için 150 gösterge rakamının bu Kanuna göre belirlenen aylık katsayısı ile çarpımından oluşan miktar üzerinden ek ders ücreti ödenir.

Bu ücretler, özel eğitime muhtaç öğrencilerin eğitim ve öğretim gördüğü kurumlarda görevli öğretmen ve yöneticiler ile bu öğrencilere yönelik olarak açılan özel sınıf öğretmenlerine ve cezaevlerinde görevli öğretmenlere %25 fazlasıyla ödenir.

Bu madde kapsamında ücretle ders vermek üzere yükseköğretim kurumlarından görevlendirilen öğretim elemanlarına 2914 sayılı Kanun hükümlerine göre ek ders ücreti ödenir.

Konferans ücreti her yıl bütçe kanunlarında gösterilir."

Somut olayda değişiklik sonrasında %25 zamlı ücretin özel eğitime muhtaç öğrencilerin eğitim ve öğretim gördüğü kurumlarda görevli öğretmen ve yöneticiler ile bu öğrencilere yönelik olarak açılan özel sınıf öğretmenlerine ve cezaevlerinde görevli öğretmenlere ödeneceğinin belirtildiğinin görülmesi ile davacının bu kapsamda olmadığını anlaşılması sonucunda değişiklik sonrası dönem için de % 25 zamlı ücret alması gerektiğine dayanılarak hazırlanan bilirkişi raporuna itibarla karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç: Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebeple BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 25/12/2018 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.